

Een waardevol schoolexamen

SPV Examenfestival, 14 maart 2023

VO-raad, 't Ravelijn en Van Haestrechtcollege

Wat gaan we doen

- Introductie
- Stellingen
- Inleiding en uitwisseling
- Schoolvoorbeeld
- Pauze
- Schoolvoorbeeld
- Uitwisseling

Ken je de regels en mogelijkheden?

Stellingen

- Pak een kaart van de stapel
- Bespreek aan jouw tafel of de stelling juist of onjuist is
- Ben je er uit? Check dan achterop de kaart het goede antwoord
- Niet spieken!

Wat moet?

- Inhoud en vorm
 - Ten minste de **leerdoelen/examenstof** die het examenprogramma aan het SE toewijst
 - **Afsluitend karakter**; SE = examen
 - **Een cijfer voor het geheel** van het schoolexamen in een vak (dus niet per onderdeel/toets)

Waar kan je dan aan denken?

- De vertaling van een visie-element naar het concrete schoolexamen

Alle schoolexamens een groen tintje

Terra Meppel vo in Meppel geeft ook niet-groene vakken bij het schoolexamen een groen tintje mee. “Die context spreekt onze vmbo-leerlingen aan”, zegt docent Metty Padding. “De wereld van bloemisten, boeren, hoveniers, het brede groen: daar zitten de onderwerpen die onze leerlingen meekrijgen, die ze in het nieuws zien. Daarmee worden de toetsen voor hen actueel.”

Vakken als Engels en Nederlands gebruiken bij schoolexamentoetsen vooral groene contexten. Bij spreekvaardigheid Nederlands debatteren leerlingen bijvoorbeeld over stellingen die worden aangeleverd door de groensectie. Bij schrijfvaardigheid Nederlands zit een sollicitatiebrief naar een bedrijf in de groensector, en ook de teksten bij grammatica gaan over groene onderwerpen.

Waar kan je dan aan denken?

- Vorm: mondeling, praktisch, groepswerk, assessment, portfolio

Schooleigen examen laat praktisch ingestelde leerling 'shinen'

15 FEBRUARI 2022

Bij het Element, een vmbo-school in Amersfoort, zijn de grote schoolexamens allemaal projectmatig. Elke vakgroep bedenkt een werkstuk, opdracht of presentatie die meetelt voor het schoolexamen. “Zo spreken we ook eens andere talenten van de leerlingen aan.”

Waar kan je dan aan denken?

- Keuzemogelijkheden voor leerlingen:
tempo, inhoud, weging, vorm

Schoolexamens in eigen tempo

Kenmerkend voor **Roncalli SG** (vmbo-tl/havo/atheneum) zijn de dalton-identiteit en Eigen Tempo Werkwijze (ETW). De keuzevrijheid die hierin besloten zit, is doorgetrokken naar het schoolexamen.

Leerlingen van Roncalli moeten een minimaal aantal werkeenheden per leerjaar doorlopen, maar doen dat in hun eigen tempo. In samenspraak tussen school, leerlingen en ouders wordt bepaald welk tempo optimaal is. De meeste leerlingen volgen het reguliere tempo. Andere leerlingen volgen maatwerk, waarbij vertragen of versnellen mogelijk is.

Waar kan je dan aan denken?

- Keuzemogelijkheden voor leerlingen: tempo, inhoud, **weging**, vorm

Variabele weging van schoolexamenonderdelen

De Ruivenmavo van **2College** gaat uit van de gedachte dat iedere leerling anders is. Om aan die verschillen recht te doen, werkt de school met gepersonaliseerd leren volgens de systematiek van Kunskapsskolan. Het personaliseren van het schoolexamen is echter lastig omdat de waarde van het diploma niet in gevaar mag komen. Toch is er meer mogelijk dan vaak wordt gedacht. Zo hoef je niet voor alle leerlingen de schoolexamentoetsen dezelfde weegfactor te geven, als je dat van tevoren maar goed vastlegt in het PTA. De Ruivenmavo heeft bij biologie een jaar lang geëxperimenteerd met een variabele weging van een deel van het PTA. Leerlingen mochten voor drie schoolexamentoetsen zelf kiezen hoe zwaar deze meewogen in hun totale schoolexamencijfer voor biologie. Ze maakten deze afweging vooraf, op basis van de thema's van de toetsen.

Waar kun je aan denken

- Geen of enkele onderdelen uit CE
- Onderwerpen die passen bij jouw belangstelling, die van leerling, die van school
- Geheel/gedeeltelijk/zonder becijfering
- Prestaties binnen/buiten de school
- Beroepsgericht programma: eigen focus/speerpunt/nadruk

Uitwisseling

het schoolexamen bij jou op school

- Waarover ben je (erg) tevreden?
- Wees concreet. Mag gaan over het gehele schoolexamen of over een of meer specifieke toetsen
- Denk aan:
 - Inhoud
 - Vorm
 - Proces/uitvoering
 - Effect op leerlingen

Van Haestrechtcollege

V O R D A A D

Van Haestrechtcollege

- Leren = Doen
- Zelfbewust, vertrouwen, verbonden en ondernemend

Van Haestrechtcollege Pop-up store

- Activiteiten
 - Maken van een product
 - Marketingmix: 6 P's

Van Haestrechtcollege

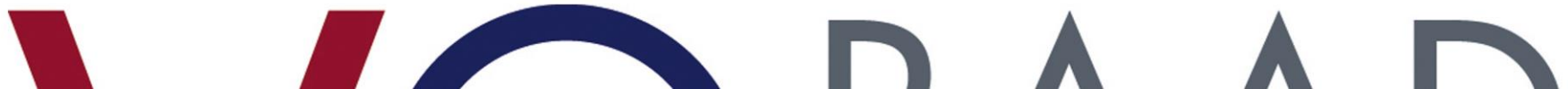
Pop-up store – Maken van een product

Van Haestrechtcollege

Pop-up store – Marketingmix 6 P's

- Product: verantwoordelijk dat alle producten op tijd geleverd worden.
- Plaats: verantwoordelijk voor een locatie.
- Promotie: verantwoordelijk voor flyers/posters.
- Presentatie: verantwoordelijk aankleding van de winkel.
- Personeel: verantwoordelijk voor personeelsplanning en dresscode.
- Prijs: verantwoordelijk voor het bewaken van het budget.

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

- Opbrengst voor Veer(le)kracht.

Van Haestrechtcollege

Pop-up store

Veer(le)kracht

"Jullie hebben toch geld gespaard voor mijn studie? Ik wil graag dat jullie dat geven aan het Máxima, om ook andere kinderen met hersenkanker te helpen"

- Veerle, 28 januari 2022, vlak na haar diagnose.

W O D A A D

Van Haestrechtcollege Challenges

DIT VIND IK BELANGRIJK

Omcirkel wat je belangrijk vindt!

THEMA	VOOR WIE/WAT
VERVUILING	VERSCHILLENDE CULTUREN
EENZAAMHEID	OUDEREN
DISCRIMINATIE	KINDEREN
POLITIEK	NATUUR
MENTALE GEZONDHEID	VLUCHTELINGEN
VEILIGHEID	DIEREN
ARMOEDE	MENSEN MET EEN BEPERKING
DUURZAAMHEID	TEXTIELINDUSTRIE
PESTEN	LHBTIQ+ COMMUNITY
POSITIVITEIT	JONGEREN
VERBINDING	DAKLOZEN
VOEDING	DE BUURT
SOCIAL MEDIA	
SPORT	
IETS ANDERS, NAMELIJK	

MIJN STERKE PUNTEN

Mijn top 3 sterke punten:

1. Creatief
2. Betrouwbaar
3. Logisch

Beschrijf een situatie waarin je merkte dat

an je sterke punten naar voren kwam:

groen //
geel //
rood //
blauw //

- Waar ben je goed in?
- Wat vind je belangrijk?
- Voor wie of wat wil je je inzetten?
- Welke actie ga je voor je doelgroep uitvoeren?

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

PAUZE

WORLDWIDE

‘t Ravelijn – domeinleren
‘t Ravelijn – Agora

Voorbeeld PTA Nederlands

		PTA VAK: NE Leerjaar en leerweg: 3-4 kader Domeinleren Schooljaar 2022-2024							
		't Ravelijn							
Code	Eindtermen/deeltaken: wat moet je kennen en kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma; wat ga je hiervoor doen?	Onderwerpen uit SE en/of CE	Toetsvorm S=schriftelijk M=mondeling PV=praktische vaardigheid	Toetstype HD=handelingsd eel PO=praktische opdracht TO=toetsonderd eel	Herkansin g ja/nee?	Weging	Toetsduur	Periode
331	K 3, 8	Fictie	SE	S/M/PV	PO	Ja	25%	Max. 2 jaar	1
332	K 3, 4	Kijk- en luistervaardigheid	SE	S/M/PV	TO	Ja	25%	150 min	1
333	K 2, 3, 5	Spreekvaardigheid	SE	S/M/PV	PO	Ja	25%	Max. 2 jaar	1
334	K1 t/m 7	werkstuk	SE	S/M/PV	PO	Ja	25%	3 maanden	1
		Herkansingen vinden plaats op dezelfde manier en in dezelfde periode als de oorspronkelijke toets. Dit kan ook gaan om een losse opdracht uit een volledig portfolio.							

Voorbeeld PTA Aardrijkskunde

	K3 – Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde V6 – Casus Grenzen en identiteit: Regionale identiteit	een land in Europa en twee contrasterende landen in de wereld							
334	K6 - Water K3 – leervaardigheden in het vak aardrijkskunde	Water eigen regio	SE	s	PO	Ja	10	5 dagen	1
335	K8 - Bevolking en Ruimte K3 – leervaardigheden in het vak aardrijkskunde	Bevolking en Ruimte in eigen regio	SE	s	PO	Ja	10	5 dagen	1
336	K4 – Weer en Klimaat K3 – leervaardigheden in het vak aardrijkskunde	Weer en klimaat in eigen regio	SE	s	PO	Ja	10	5 dagen	1
337	K6 - Water V3 – Casus Water: Watermanagement K8 - Bevolking en Ruimte V5 - Casus Bevolking en ruimte: Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden. K4 – Weer en Klimaat V1 – Casus Weer en klimaat: extreme weersomstandigheden K3 – leervaardigheden in het vak aardrijkskunde	Water in Nederland, Midden-Oosten en China Bevolking en Ruimte in Nederland, Duitsland en China Weer en klimaat in Nederland, Spanje en de VS	CE	s	TO	ja	15	120	1

Herkansingen vinden plaats op dezelfde manier en in dezelfde periode als de oorspronkelijke toets.

*Het PO bestaat uit een portfolio van één of meerdere opdrachten, hierbij kan gekozen worden uit verschillende vormen: presentaties, schriftelijke toets, informatiefilm, artikel of iets anders in overleg. De docent zorgt ervoor dat voor de leerlingen duidelijk wordt welke leerdoelen ze ermee aftoetsen en hoe het beoordeeld wordt, vaak middels een rubric.

BIOLOGIE

- ontwerp een torso met hierin de organen van het verteringsstelsel (kleurrijk, netjes en kloppend)
- Laat de functies van deze organen op één of andere (liefst leuke en creatieve) manier terug te laten komen.
- K9 het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding

PIE

- Wat zou je zelf willen maken?
dan daar leerdoelen bij pakken in
plaats van de 'standaard'
opdracht doen.

Jens – 3basis

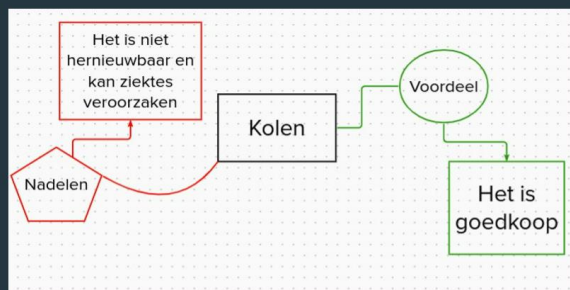
een Kapstok maken van staal
doel: leren lassen

AK

- Onderzoek eigen omgeving:
- Welke energie bron(nen) gebruik jezelf? En welke je buurt?
- Is er sprake van duurzame energie?
- Interview buren

Voor en nadeel van kolen

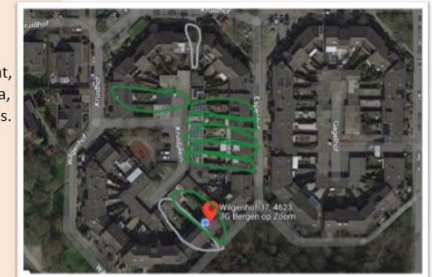
Zonnepanelen ☀️

- 8 mensen
- Zonne-energie
- Duurzaam
- Steeds meer

Buurtonderzoek over hun energie/ Is mijn buurt duurzaam?

- 8 mensen + ouders
- 7 mensen groen
- 2? mensen grijs
- 3 mensen bij **Essent**
- Groene energie
- Biomassa, windmolens
- 1 iemand bij **Eneco**
- Groene energie
- Windmolens, zonneparken
- 2 mensen bij **Greenchoice**
- Groene energie
- Zon en wind
- 1 iemand **budget energie**
- Groene stroom
- Wind, zon, biomassa, waterkracht
- 2 **Vattenval**
- Beide
- wind, zon, waterkracht, kernenergie, biomassa, afval, kolen en aardgas.
- Mijn buurt duurzaam

GS

- **indopdracht H2 Nederland als industriële samenleving.**
- Vervaldatum: 16 december 2022 15:30
- **Instructies**
- Als afsluiting van dit hoofdstuk ga je een onderzoek doen naar een van de onderwerpen uit dit hoofdstuk. Je mag zelf kiezen wel onderwerp dit is. Het onderzoek sluit je af met een footprint waarin je jouw onderzoeksresultaten presenteert.
- Het onderzoek voldoet aan de volgende eisen:
- Er is een hoofdvraag.
- Er zijn voldoende deelvragen. (dit stellen we vast nadat je je onderwerp hebt gekozen)
- Er is gebruik gemaakt van verschillende, betrouwbare bronnen om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden.
- Het is terug te vinden welke bronnen gebruikt zijn.
- Het eindproduct is verzorgd en leesbaar. (er wordt gelet op Nederlands taalgebruik.

Waarom was het kinderwetje van Van Houten gemaakt?

Inhoudsopgave

1. Hoofdpagina
2. Inleiding
3. Waarom werkten de kinderen in de fabrieken?
4. Hoe zag het welzijn voor de kinderen eruit voor het kinderwetje?
5. Voor wie was het kinderwetje gemaakt?
6. Was het idee van het kinderwetje origineel of hadden anderen landen het eerst?
7. Wat vonden de fabrieken van deze wet?
8. Wanneer besloten mensen dat het belangrijk is voor de kinderen?
9. Waarom is het kinderwetje gemaakt? (Hoofdvraag beantwoord)
10. Conclusie

Waarom werkten de kinderen in de fabrieken?

Omdat de stoom machine uitkwam was er een massale toename in productie en toen begonnen fabriekseigenaren kinderen als arbeiders te nemen omdat ze goedkope arbeidskrachten waren.

^aFoto van kinderen in een drukkerij. ^a Circa eind 19e eeuw.

Omdat de kinderen veel werkten kregen ze geen kans om naar school te gaan, dus konden ze geen goede toekomst krijgen en waarschijnlijk arbeiders blijven.

Volgens fabriekseigenaren was het juist goed dat de kinderen zo vroeg aan het werk zaten, zij vonden dat de kinderen op die manier het vak konden leren.

Kinderen werden ook vaak aangenomen omdat ze kleiner waren dan volwassenen dus konden ze dingen doen dat volwassenen niet konden. En hun loon was lager dan dat van een volwassene arbeider.

Loon van arbeiders rond de 19e eeuw

Volwassenen	Kind
2 tot 3 frank per dag	0.50 tot 1.50 frank per dag

1 euro is 40 frank waard.

Hoe hebben vrouwen 'vrouwenkiesrecht' gekregen?

Hoe hebben vrouwen 'vrouwenkiesrecht' gekregen?

Deelvragen:

- Welke redenen hadden vrouwen in de 19e eeuw om voor vrouwenkiesrecht te vechten?
- wie stonden er op voor vrouwenkiesrecht?
- welke stappen of fases zijn er geweest voordat vrouwen kiesrecht kregen
- hoe werd er gedemonstreerd voor vrouwenkiesrecht?

Demonstratie van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht (Amsterdam, 1914)

Welke redenen hadden vrouwen in de 19e eeuw om voor kiesrecht te vechten?

Kiesrecht voor vrouwen is er niet altijd al geweest. Niet iedereen kon vroeger stemmen, zeker vrouwen niet. Alleen mannen die voldoende belasting betaalden mochten stemmen, deze rijke mannen stemde meestal liberaal. Hierdoor hadden de liberalen macht in zowel de regering als het parlement. Liberalen zijn mensen die zoveel mogelijk opkomen voor de vrijheid van de burger en vinden dat de regering zich niet met de economie moet bemoeien. Dit betekent dat rijke mensen, vooral mannen, die het meeste macht hadden, gemakkelijk konden leven terwijl mensen in armoede in armoede blijven leven. Ze konden meestal niet naar school en verdiende weinig loon. Vrouwen wilden zoals meeste mannen ook kunnen stemmen, om de recht te hebben om te kunnen bepalen over hoe ze leven.

Wie stond er op voor kiesrecht voor vrouwen?

Er zijn een aantal vrouwen in de geschiedenis die voor vrouwenkiesrecht actief hebben gevochten en gedemonstreerd, ze hebben ook verenigingen opgericht.

Aletta Jacobs was de tweede arts als vrouw in geschiedenis; en de eerste vrouw in Nederland die af mocht studeren, de eerste arts was Anne Maria van Schurman. Aletta heeft lang en intens gestreden voor vrouwenrechten. In 1894 heeft ze de Vereniging Voor Vrouwenkiesrecht (VVV) opgericht met een aantal vrouwen en mannen. De vrouwen die hier voor opkwamen noemden zichzelf feministen, zij richtten verenigingen op, deelden pamfletten en kranten uit met daarin informatie over hun doelen en demonstreerden.

Aletta Jacobs (1814-1905) by Hans Barendse (1905)

3

Economie

Samen in de Wereld – eindproject (PTA)

Opdracht:

- Maak een 'infographic' (poster) over hoofdstuk 5
<https://www.frankwatching.com/archive/2012/07/21/hoe-maak-je-een-goede-infographic-infographic/>

Voorwaarden:

- Maak gebruik van de theorie in je boek
- Selecteer een ontwikkelingsland
- Zoek informatie op internet
- Gebruik afwisselend tekst, plaatjes, foto's
- Gebruik verschillende kleuren
- **Zorg dat de gevraagde onderwerpen benoemd worden**
Zie het beoordelingsformulier in de bijlage

Vormgeving:

- Maak je infographic digitaal (op je laptop/tablet)
- Print je infographic uit op A3 papier!
- Zorg dat je infographic uiterlijk op 6 maart is ingeleverd
- Inleveren bij Arjan van Leijenhorst

Beoordeling:

- Op 6 maart beoordeling tijdens de les
- 90 punten te behalen door docent
- 10 punten te behalen door medeleerlingen

Samen in de wereld		PTA Hoofdstuk 5 - werkstuk		
Beoordelingscriteria			voldaan?	score
theorie	Ontwikkelingsland	Kies een ontwikkelingsland (vrije keuze)	ja / nee	1
theorie	Problemen	Welke kenmerkende problemen heersen in dit land?	ja / nee	4
theorie	Inkomen	Wat is de inkomensverdeling in dit land? (Lorentz?)	ja / nee	3
theorie	Inkomen	Wat is het nationaal inkomen(per hoofd van bevolking)	ja / nee	2
theorie	Welvaart	Is er sprake van een stijgende of dalende welvaart?	ja / nee	2
theorie	Scholing	Wat is de kwaliteit van onderwijs in dit land	ja / nee	3
theorie	Gezondheidszorg	Wat is de kwaliteit van gezondheidszorg in dit land	ja / nee	3
theorie	Bevolkingsgroei	Hoe ziet de bevolkingsgroei er uit?	ja / nee	4
theorie	Immigratie /Emigratie	Waar gaan (of komen) mensen heen/vandaan?	ja / nee	2
theorie	Natuur	Welke invloed heeft de natuur op de welvaart?	ja / nee	3
theorie	Natuur	Is dit land vatbaar voor natuurrampen (voorbeelden)	ja / nee	3
theorie	Politiek	Is er sprake van politieke spanning/oorlogen?	ja / nee	5
theorie	Import en Export	Welke producten exporteert dit land het meest?	ja / nee	3
theorie	Import en Export	Hoe ziet de ruilvoet er in dit land uit? (berekening)	ja / nee	2
theorie	Productie	Is er sprake van kinderarbeid in dit land?	ja / nee	3
theorie	Productie	Zijn er veel multinationals gevestigd? (welke!!)	ja / nee	3

Madagaskar

Mandy Heltzel
Rita

er is ook kinderarbeid in Madagaskar: er werken 60% 1.3 miljoen kinderen tussen de 5 en 17 jaar waarvan 2.3 miljoen kinderen van 10 jaar.

de kwaliteit van het onderwijs in Madagaskar is best wel laag, ze proberen er wel alles aan te doen om het onderwijs te verbeteren. Slijpen er problemen ontstaan, die maatschappelijke problemen zijn een tekort aan middelen en kwaliteit van de leraren.

Madagaskar is ook vatbaar voor natuurrampen voorbeelden van deze natuurrampen zijn cyclonen, overstromingen, droogte en aardbevingen.

er wordt veel hulp gegeven van organisaties in Madagaskar waaronder de organisatie Internationale Rode Kruis, Save the Children, UNICEF, World Vision en Henry Corps.

er heeft in Madagaskar wel politieke spanningen bestaan maar er zijn op dit moment geen oorlog of politieke spanningen aanwezig in Madagaskar.

er zijn ook andere vormen van hulp dat Madagaskar krijgt ten gaar vormen van daar zijn financiële steun, technische bijstand en humanitaire hulp.

in madagaskar wordt het meest vanille geëxporteerd

de natuur heeft een grote invloed op de welvaart in Madagaskar en speelt een belangrijke rol voor de landbouwsector om de vanille te produceren.

er zijn niet veel multinationals gevestigd in Madagaskar, er zijn wel een paar bedrijven aanwezig in Madagaskar waaronder: Total, BNP Paribas, L'Oréal, Mitsubishi, Danone en Carrefour.

L'ORÉAL

de staatshoofd van Madagaskar ongeveer \$6.2 miljard in 2020

het nationale inkomen per hoofd van de bevolking in Madagaskar is ongeveer \$100 dit wordt al jaartijds geleverd door de inflatie.

Madagaskar heeft ook een handelsvereen met de EU

de welvaart in Madagaskar is de afgelopen jaren gestegen, het inkomen per hoofd van de bevolking in het land tussen 2005 en 2019 met 25% toegenomen, het land heeft een groei van 5% gerekend tussen 2015 en 2018.

de meeste mensen reizen naar het binnenland om te genieten van de prachtige landschap, cultuur en de markten, er wordt ook veel gereisd naar de stranden aan de westkust, lokale eilanden en de steden: Antananarivo en Toamasina

de meeste mensen uit Madagaskar hebben een Malagasy-afkomst dat zijn mensen die afstammen van verschillende Afrikaanse stammen zoals de Bantoe, Arabieren, Indiërs, Chinezen en de inheemse volkeren.

zelf kan je ook hulp bieden om Madagaskar te helpen door bijvoorbeeld geld in te zamelen en te doneren aan de mensen die in Madagaskar hulp bieden of om kleding of andere spullen te doneren

in Madagaskar is de gezondheidszorg erg slecht, er is tekort aan betrouwbare gezondheidszorg, de hygiëne is ook niet best en ze hebben een laag vaccinatiegraad, ze hebben ook een tekort aan medicijnen en apparatuur dat komt omdat ze er ook financieel niet aan kunnen komen.

OGANDA

Stijn H.

Ontwikkelingshulp

Gezondheidszorg

Uganda heeft een grote achterstand op het gebied van de gezondheidszorg. In de wereld zijn er 100 landen met een lager inkomen dan Uganda. Het gemiddelde aantal kinderen die overleven na de geboorte is 54 van de 100 kinderen. Het gemiddelde aantal kinderen die overleven na de geboorte is 54 van de 100 kinderen.

Welke organisaties bieden hulp

- Rode Kruis
- UNICEF
- Stichting Vluchteling

Zelf hulp bieden

- Kleding voorzieningen
- Hulp doneren aan organisaties die hulp bieden aan Uganda

Economie

Nationaal inkomen per hoofd

- 2018 was \$1,400
- 2019 was \$1,500

Staatshoofd is u. \$60

- 2017 was \$1,500
- 2018 was \$1,500

Import

- Voedsel
- Textiel
- Groenten
- Oorlog
- Voedsel

Export

- Koffie
- Thee
- Katoen

Multinationals

- Multinationals

Onderwijs Kwaliteit

Kinderarbeid

De helft van de kinderen werkt in de landbouw of in de mijnbouw.

Welvaart

Het land heeft een laag welvaart. Het land heeft een laag welvaart. Het land heeft een laag welvaart.

Inkomstenverdeling

De inkomstenverdeling is ongelijk. De inkomstenverdeling is ongelijk. De inkomstenverdeling is ongelijk.

Bevolkingsgroei

De bevolkingsgroei is 3,2% wijziging per jaar (2021)

Invloed van de natuur op de welvaart

Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart.

Vatbaar voor natuurrampen

Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart.

Kenmerkende problemen:

- Er is een Ebola-uitbraak (2020)
- 20% van de kinderen in Uganda lijdt aan ondervoeding
- 20% van de meisjes tussen 15-19 jaar getrouwd
- 1 op de 8 van deze meisjes raakt zwanger
- 21% van de bevolking leeft in armoede
- 1 op de 22 kinderen komt te overlijden voor de 5e verjaardag

Oorlog

De oorlog in Uganda is een burgeroorlog sinds 1987. De oorlog heeft al 100.000 mensen uit hun huizen verdreven en 75.000 anderen het leven gekost. De Oorlog is een oorlog tussen Uganda en het Verzetleger van de Heer. Dit is een rebelliegroep in Noord-Uganda die ontstond in 1987.

Jemen

Jemen is het armste land in het Midden-Oosten en kent een geschiedenis van conflicten en geweld, waaronder burgeroorlog, hongersnood en nog meer ellende.

Economie

Nationaal inkomen per hoofd

- 2018 was \$1,400
- 2019 was \$1,500

Staatshoofd is u. \$60

- 2017 was \$1,500
- 2018 was \$1,500

Import

- Voedsel
- Textiel
- Groenten
- Oorlog
- Voedsel

Export

- Koffie
- Thee
- Katoen

Multinationals

- Multinationals

Onderwijs Kwaliteit

Kinderarbeid

De helft van de kinderen werkt in de landbouw of in de mijnbouw.

Welvaart

Het land heeft een laag welvaart. Het land heeft een laag welvaart. Het land heeft een laag welvaart.

Inkomstenverdeling

De inkomstenverdeling is ongelijk. De inkomstenverdeling is ongelijk. De inkomstenverdeling is ongelijk.

Bevolkingsgroei

De bevolkingsgroei is 3,2% wijziging per jaar (2021)

Invloed van de natuur op de welvaart

Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart.

Vatbaar voor natuurrampen

Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart. Door de invloed van de natuur op de welvaart.

Kenmerkende problemen:

- Er is een Ebola-uitbraak (2020)
- 20% van de kinderen in Uganda lijdt aan ondervoeding
- 20% van de meisjes tussen 15-19 jaar getrouwd
- 1 op de 8 van deze meisjes raakt zwanger
- 21% van de bevolking leeft in armoede
- 1 op de 22 kinderen komt te overlijden voor de 5e verjaardag

Oorlog

De oorlog in Uganda is een burgeroorlog sinds 1987. De oorlog heeft al 100.000 mensen uit hun huizen verdreven en 75.000 anderen het leven gekost. De Oorlog is een oorlog tussen Uganda en het Verzetleger van de Heer. Dit is een rebelliegroep in Noord-Uganda die ontstond in 1987.

bevolkingsgroei

multinationaal

Land

Land	Overheidsschuld (% BBP)	Jaar
Jemen	75	2020

De hulp die ik zou bieden is zoveel mogelijk geld doneren en blijven hulp zoeken

De Nederlandse ambassade geeft aan dat ondernemen in Jemen lastig is. Wanneer je niet zaken wilt doen in Jemen kun je het best advies op maat vragen bij experts. Dit kan bijvoorbeeld contact opnemen met een regio-specialist voor dat gebied.

Save the Children biedt ondersteuning op het gebied van gezondheid, voeding, kinderbescherming, psychosociale hulp, voedingszekerheid en levensonderhoud, onderwijs en WASH (water, sanitatie en hygiëne).

In 2021 hebben we 2.298.129 mensen bereikt met onze hulp, waarvan 1.236.682 kinderen

Bieten van aardbevingen en grondvervalsing in de berggebieden. Het zuidwesten van het land, de provincies Mahra en Hadramout, werd tijdens de maand oktober van 2020 getroffen door zeer hevige regenval die overstromingen en grondvervalsing heeft veroorzaakt.

Er is weinig industrie buiten de olie- en gasindustrie, die goed is voor meer dan 90% van de export van Jemen. Een groot deel van de economie is informeel. De economische ontwikkeling wordt gehinderd door conflicten en corruptie.

De oorlog in Jemen duurt inmiddels al meer dan een jaar. Ongeveer 70% van de bevolking, waaronder 11,3 miljoen kinderen, is afhankelijk van humanitaire hulp. (Kinderarbeid)

Hoe maak jij het leren zichtbaar?

Meer inspiratie?

Vernieuwonderwijs.nl is een platform van, voor en door docenten. Hier vind je artikelen, video's, boeken en andere tips over de nieuwste ontwikkelingen, gedachten over onderwijs, onderzoeken, professionalisering, apps en tools en lesideeën.

Uitwisseling

- Bespreek aan je tafel wat je uit de schoolvoorbeelden wél en wat je niet een interessante aanvulling voor je eigen school(vak) vindt
- Wat zou je (op termijn) willen aanpassen?
 - Wees concreet. Mag gaan over het gehele schoolexamen of over een of meer specifieke toetsen
 - Denk aan:
 - Inhoud
 - Vorm
 - Proces/uitvoering
 - Effect op leerlingen

Afsluiting

- Doel van de sessie: **inspiratie bieden** op gebied van een eigen invulling van het schoolexamen, waarbij je als school recht doet aan de brede kennis en vaardigheden die de leerling ontwikkelt, op een manier die past bij de visie van de school en bij de doelen van een vak. **Inzicht geven** in de ruimte die de wetgever voor een eigen invulling van het schoolexamen geeft. **Uitwisseling** en leren van en met elkaar.

Dank voor de aandacht!

Meer weten?

- Lees praktijkvoorbeelden via <https://www.vo-raad.nl/onderwerpen/examinering/praktijk-ondersteuning>
- Vragen?
tesschmeink@vo-raad.nl,
pietgroenewegen@vo-raad.nl,
m.leffers@ravelijnstb.nl,
m.vaningen@vanhaestrechtcollege.nl

Een waardevol schoolexamen

SPV Examenfestival, 15 maart 2023

VO-raad, Montessori College, Bonhoeffer
College & Van Haestrechtcollege

Wat gaan we doen

- Introductie
- Stellingen
- Inleiding en uitwisseling
- Schoolvoorbeeld
- Schoolvoorbeeld
- Pauze
- Schoolvoorbeeld
- Uitwisseling

Ken je de regels en mogelijkheden?

Stellingen

- Pak een kaart van de stapel
- Bespreek aan jouw tafel of de stelling juist of onjuist is
- Ben je er uit? Check dan achterop de kaart het goede antwoord
- Niet spieken!

Wat moet?

- Inhoud en vorm
 - Ten minste de **leerdoelen/examenstof** die het examenprogramma aan het SE toewijst
 - **Afsluitend karakter**; SE = examen
 - **Een cijfer voor het geheel** van het schoolexamen in een vak (dus niet per onderdeel/toets)

Waar kan je dan aan denken?

- De vertaling van een visie-element naar het concrete schoolexamen

Alle schoolexamens een groen tintje

Terra Meppel vo in Meppel geeft ook niet-groene vakken bij het schoolexamen een groen tintje mee. “Die context spreekt onze vmbo-leerlingen aan”, zegt docent Metty Padding. “De wereld van bloemisten, boeren, hoveniers, het brede groen: daar zitten de onderwerpen die onze leerlingen meekrijgen, die ze in het nieuws zien. Daarmee worden de toetsen voor hen actueel.”

Vakken als Engels en Nederlands gebruiken bij schoolexamentoetsen vooral groene contexten. Bij spreekvaardigheid Nederlands debatteren leerlingen bijvoorbeeld over stellingen die worden aangeleverd door de groensectie. Bij schrijfvaardigheid Nederlands zit een sollicitatiebrief naar een bedrijf in de groensector, en ook de teksten bij grammatica gaan over groene onderwerpen.

Waar kan je dan aan denken?

- Vorm: mondeling, praktisch, groepswork, assessment, portfolio

Schooleigen examen laat praktisch ingestelde leerling 'shinen'

15 FEBRUARI 2022

Bij het Element, een vmbo-school in Amersfoort, zijn de grote schoolexamens allemaal projectmatig. Elke vakgroep bedenkt een werkstuk, opdracht of presentatie die meetelt voor het schoolexamen. “Zo spreken we ook eens andere talenten van de leerlingen aan.”

Waar kan je dan aan denken?

- Keuzemogelijkheden voor leerlingen: **tempo**, inhoud, weging, vorm

Schoolexamens in eigen tempo

Kenmerkend voor **Roncalli SG** (vmbo-tl/havo/atheneum) zijn de dalton-identiteit en Eigen Tempo Werkwijze (ETW). De keuzevrijheid die hierin besloten zit, is doorgetrokken naar het schoolexamen.

Leerlingen van Roncalli moeten een minimaal aantal werkeenheden per leerjaar doorlopen, maar doen dat in hun eigen tempo. In samenspraak tussen school, leerlingen en ouders wordt bepaald welk tempo optimaal is. De meeste leerlingen volgen het reguliere tempo. Andere leerlingen volgen maatwerk, waarbij vertragen of versnellen mogelijk is.

Waar kan je dan aan denken?

- Keuzemogelijkheden voor leerlingen: tempo, inhoud, **weging**, vorm

Variabele weging van schoolexamenonderdelen

De Ruivenmavo van **2College** gaat uit van de gedachte dat iedere leerling anders is. Om aan die verschillen recht te doen, werkt de school met gepersonaliseerd leren volgens de systematiek van Kunskapsskolan. Het personaliseren van het schoolexamen is echter lastig omdat de waarde van het diploma niet in gevaar mag komen. Toch is er meer mogelijk dan vaak wordt gedacht. Zo hoef je niet voor alle leerlingen de schoolexamentoetsen dezelfde weegfactor te geven, als je dat van tevoren maar goed vastlegt in het PTA. De Ruivenmavo heeft bij biologie een jaar lang geëxperimenteerd met een variabele weging van een deel van het PTA. Leerlingen mochten voor drie schoolexamentoetsen zelf kiezen hoe zwaar deze meewogen in hun totale schoolexamencijfer voor biologie. Ze maakten deze afweging vooraf, op basis van de thema's van de toetsen.

Waar kun je aan denken

- Geen of enkele onderdelen uit CE
- Onderwerpen die passen bij jouw belangstelling, die van leerling, die van school
- Geheel/gedeeltelijk/zonder becijfering
- Prestaties binnen/buiten de school
- Beroepsgericht programma: eigen focus/speerpunt/nadruk

Uitwisseling

het schoolexamen bij jou op school

- Waarover ben je (erg) tevreden?
- Wees concreet. Mag gaan over het gehele schoolexamen of over een of meer specifieke toetsen
- Denk aan:
 - Inhoud
 - Vorm
 - Proces/uitvoering
 - Effect op leerlingen

Bonhoeffer College

Aanleiding

- Kwaliteitsonderzoek van de inspectie naar aanleiding van de misstanden in Maastricht.

Bonhoeffer College

Werkwijze

- Aanstellen examencommissie
- Toets deskundige benoemen
- Draagvlak creëren

Bonhoeffer College

Kaders

- Flexibiliteit
- Starten van het examenprogramma in periode 3 van klas 3
- Toetsstof niet meer dubbel toetsen
- Flexibiliteit in herkansing

Bonhoeffer College

In de praktijk

- Duits
- Geschiedenis
- Wiskunde
- Nask1 /Nask2

Van Haestrechtcollege

V O R D A A D

Van Haestrechtcollege

- Leren = Doen
- Zelfbewust, vertrouwen, verbonden en ondernemend

Van Haestrechtcollege Pop-up store

- Activiteiten
 - Maken van een product
 - Marketingmix: 6 P's

Van Haestrechtcollege

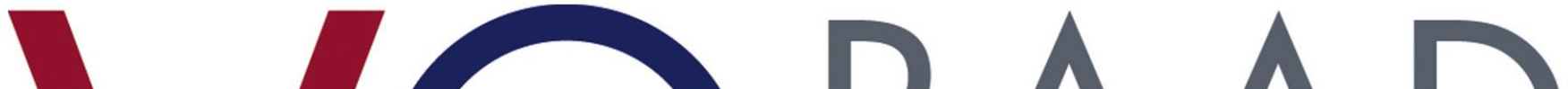
Pop-up store – Maken van een product

Van Haestrechtcollege

Pop-up store – Marketingmix 6 P's

- Product: verantwoordelijk dat alle producten op tijd geleverd worden.
- Plaats: verantwoordelijk voor een locatie.
- Promotie: verantwoordelijk voor flyers/posters.
- Presentatie: verantwoordelijk aankleding van de winkel.
- Personeel: verantwoordelijk voor personeelsplanning en dresscode.
- Prijs: verantwoordelijk voor het bewaken van het budget.

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

- Opbrengst voor Veer(le)kracht.

Van Haestrechtcollege

Pop-up store

Veer(le)kracht

"Jullie hebben toch geld gespaard voor mijn studie? Ik wil graag dat jullie dat geven aan het Máxima, om ook andere kinderen met hersenkanker te helpen"

- Veerle, 28 januari 2022, vlak na haar diagnose.

W O D A A D

Van Haestrechtcollege Challenges

DIT VIND IK BELANGRIJK

Omcirkel wat je belangrijk vindt!

THEMA	VOOR WIE/WAT
VERVUILING	VERSCHILLENDE CULTUREN
EENZAAMHEID	OUDEREN
DISCRIMINATIE	KINDEREN
POLITIEK	NATUUR
MENTALE GEZONDHEID	VLUCHTELINGEN
VEILIGHEID	DIEREN
ARMOEDE	MENSEN MET EEN BEPERKING
DUURZAAMHEID	TEXTIELINDUSTRIE
PESTEN	LHBTIQ+ COMMUNITY
POSITIVITEIT	JONGEREN
VERBINDING	DAKLOZEN
VOEDING	DE BUURT
SOCIAL MEDIA	
SPORT	
IETS ANDERS, NAMELIJK	

MIJN STERKE PUNTEN

Mijn top 3 sterke punten:

1. Creatief
2. Betrouwbaar
3. Logisch

Beschrijf een situatie waarin je merkte dat...

an je sterke punten naar voren kwam:

VOOR WIE/WAT

groen // 1
geel // 1
rood // 1
blauw // 1

- Waar ben je goed in?
- Wat vind je belangrijk?
- Voor wie of wat wil je je inzetten?
- Welke actie ga je voor je doelgroep uitvoeren?

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

Van Haestrechtcollege Pop-up store

PAUZE

WORLDWIDE

VO raad - Examenfestival

Het Agoreaanse PTA vormgegeven
op Montessori College Nijmegen Agora

verenigingagoraonderwijs.nl

mc

| a g o R a

nijmegen

**docent-
gestuurd**

**leerling-
gestuurd**

$$SE + CE = \text{eindcijfer}$$

50%

Wordt door iedere school
zelf ingevuld binnen de
wettelijke kaders.

PTA

Beschrijft welke
beoordelingen in welke
mate meetellen voor het
eindcijfer van een vak.

50%

Is landelijk voor
iedereen hetzelfde.

Examenprogramma natuur- en scheikunde I

Informatiewijzer

Preambule
Leeswijzer
natuur- en scheikunde I

1. Preambule

De zes algemene onderwijsdoelen die voor alle vakken en sectoren in het vmbo

1. Werken aan vakoverstijgende thema's

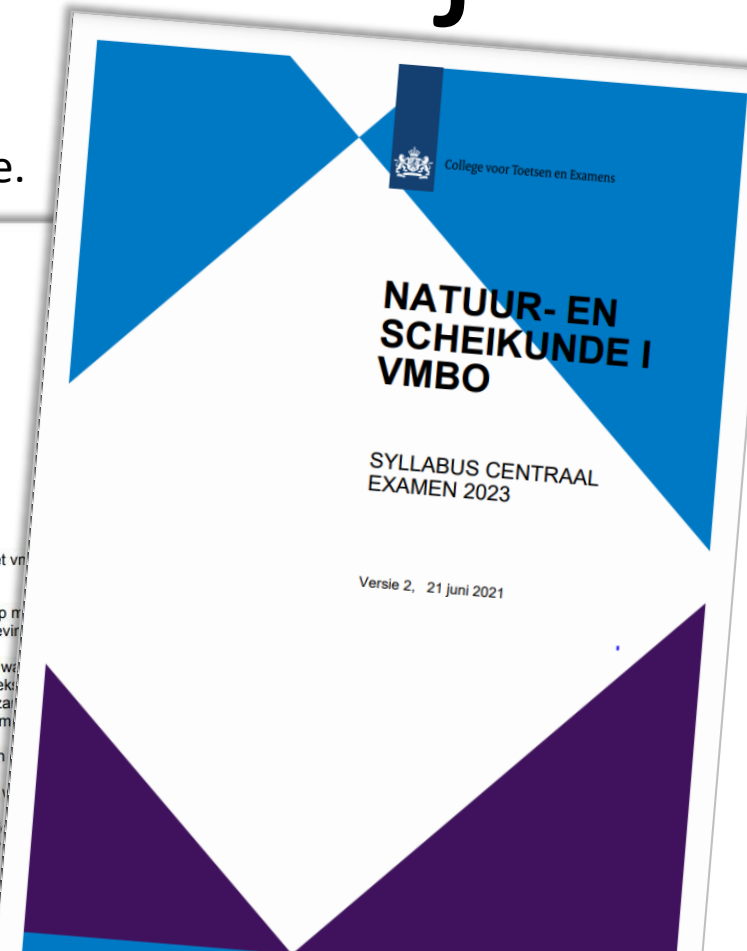
De leerling leert, in het kader van een brede en evenwichtige oriëntatie op het leven, omzicht te krijgen op relaties met de persoonlijke en maatschappelijke omgeving. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan:

- 1.1 het kennen van en omgaan met eigen en andermans normen en waarden;
- 1.2 het onderkennen van en omgaan met de verschillen tussen de seksen;
- 1.3 de relatie tussen de mens en de natuur en het concept van duurzaamheid;
- 1.4 het functioneren als democratisch burger in een multiculturele samenleving en het internationaal verband;
- 1.5 het op een voor henzelf en anderen veilige manier functioneren in de werkveldomgeving;
- 1.6 de maatschappelijke betekenis van technologische ontwikkeling, innovatie en moderne informatie- en communicatietechnologie;
- 1.7 de maatschappelijke betekenis van betaalde en onbetaalde arbeid en de verworvenheden en mogelijkheden van kunst en cultuur, waarin de leerling kan participeren;
- 1.8 de verworvenheden en mogelijkheden van kunst en cultuur, waarin de leerling kan participeren.

2. Leren uitvoeren

De leerling leert in zoveel mogelijk herkenbare situaties, mede met gebruikmaking van schoolse vaardigheden verder te ontwikkelen.

Het gaat daarbij om:

VMBO Theoretische/Gemengde leerweg 2021-2023 / natuur- en scheikunde I

Leerjaar van lichting	Periode	Toets soort	Toets code	Toetsomschrijving	Resultaat weergave	Eindterm	Verhouding	Toets periode/ duur in min.	Herkansing	Weging examen dossier
Leerjaar 3	1	LJ3	3.01	TT: lesperiode 1: Hoofdstuk 3: Krachten	Cijfer1-10	K9 V2	Kracht en veiligheid, constructies	60	J	2
	1	LJ3	3.02	TT: lesperiode 1: Hoofdstuk 1: Electriciteit	Cijfer1-10	K5	Elektrische energie	60	N	2
	1	LJ3	3.03	TT: lesperiode 2: Hoofdstuk 4: Stoffen	Cijfer1-10	K4	Stoffen en materialen	60	J	2
	1	LJ3	3.04	TT: lesperiode 2: Hoofdstuk 7: Materialen	Cijfer1-10	K4	Stoffen en materialen	60	N	2
	1	LJ3	3.05	TT: lesperiode 3: Hoofdstuk 2: Het weer	Cijfer1-10	K12	Het weer	60	J	2
	1	LJ3	3.06	TT: lesperiode 3: Hoofdstuk 5: Licht	Cijfer1-10	K7	Licht en beeld	60	N	2
	1	LJ3	3.07	TT: lesperiode 4: Hoofdstuk 6: Warmte	Cijfer1-10	K6	Verbranden en verwarmen	60	J	2
	1	LJ3	3.08	TT: lesperiode 4: Hoofdstuk 8: Atomen & straling	Cijfer1-10	K10/K11	Bouw van de materie, Straling en stralingbescherming	60	N	2
	1	LJ3	3.09	Praktische opdracht	Cijfer1-10	K1, K2, K3, V3, V4	Vaardigheden	60	N	2
Leerjaar 4	1	LJ4	T46	H 15: Beweging, H 16 Kracht en beweging	Cijfer1-10	K9		60	J	4
	1	LJ4	T41	H10: Krachten, H14: Werktuigen, periode 1	Cijfer1-10	K9, V2	Weging PO op het totaal: 14 %	60	N	4
	1	LJ4	T42	H6: Warmte, H11: Energie, periode 1	Cijfer1-10	K6		60	N	4
	1	LJ4	T43	H13: Geluid, periode 1	Cijfer1-10	K8		60	J	4
	1	LJ4	T44	H12: Elektriciteit, H9: Schakelingen, periode 2	Cijfer1-10	K5		60	N	4
	1	LJ4	T45	H4: Stoffen, H7: Materialen, periode 2	Cijfer1-10	K4		60	J	4
	1	LJ4	T47	Gehele examenstof, periode 3	Cijfer1-10	K1 t/m K12, V1 t/m V4		90	N	4
	1	LJ4	P41	Praktische opdracht, periode 3	Cijfer1-10	K2, K3, V3		60	N	4

Examenprogramma geschiedenis havo

Bij het examenprogramma hoort een syllabus, waarin nader wordt gespecificeerd wat de leerlingen moeten kennen en kunnen voor het centraal examen. Deze staan op de website van het College voor Toetsing en Examen (CvTE) <http://www.examenblad.nl>.

Het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit het centraal examen en het schoolexamen.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Historisch besef

Domein B Oriëntatiekennis

Domein C Thema's

Domein D Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie

Domein E Oriëntatie op studie en beroep.

Het centraal examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen A en B, de tijdvakken 5 t/m 10.

Het schoolexamen

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A, domein B de tijdvakken 1 t/m 4 en:

- de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft;
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: een of meer domeinen of subdomeinen waar het centraal examen betrekking heeft;
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

HAVO 2021-2023 / geschiedenis

Leerjaar van lichting	Periode	Toets soort	Toets code	Toetsomschrijving	Resultaat weergave	Eindterm	Verhouding Toets : PO	Toets periode/duur in min.	Herkansing	Weging examen dossier
Leerjaar 4	1	TT	T41	TIJDVAK 1 t/m 4 Toets eind periode 1	Cijfer1-10	Domein A + B Verplichte examenstof die hoort bij het SE	100 : 0	70	Hoogste, 1 herkansing	1
	1	TT	T42	TIJDVAK 5 en TIJDVAK 6 Toets eind periode 2	Cijfer1-10	Domein A + B Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		70	Hoogste, 1 herkansing	2
	1	TT	T43	TIJDVAK 7, TIJDVAK 8 en geschiedenis van de rechtsstaat en de parlementaire democratie Toets eind periode 3	Cijfer1-10	Domein A + B + D Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		70	Hoogste, 1 herkansing	3
	1	TT	T44	TIJDVAK 9 eerste deel en HC1 HET BRITSE RIJK 1620-1900 Toets eind periode 4	Cijfer1-10	Domein A + B + E Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		70	Hoogste, 1 herkansing	3
Leerjaar 5	1	HD	PO1	Thema 1: Maatschappelijke veranderingen	N/B	Domein C Verplichte examenstof die hoort bij het SE			Geen	0
	1	HD	PO2	Thema 2: Britse Rijk in breder perspectief	N/B	Domein C Verplichte examenstof die hoort bij het SE			Geen	0
	1	TT	T51	TIJDVAK 9 tweede deel, TIJDVAK 10 eerste deel en HC2 DUITSLAND IN EUROPA 1918-1991 Toets eind periode 1	Cijfer1-10	Domein A + B Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		70	Hoogste, 1 herkansing	3
	1	TT	T52	TIJDVAK 10 tweede deel en HC3 NEDERLAND 1948-2008 Toets eind periode 2	Cijfer1-10	Domein A + B Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		70	Hoogste, 1 herkansing	3
	1	TT	T53	HERHALING ALLE STOF: TIJDVAK 5 t/m 10 en ALLE HISTORISCHE CONTEXTEN Toets eind periode 3	Cijfer1-10	Domein A + B + D Verplichte examenstof die hoort bij het CE en SE		90	Hoogste, 1 herkansing	4

Het schoolexamen

Het schoolexamen heeft betrekking op domein A, domein B de tijdvakken 1 t/m 4 en:

- de domeinen en subdomeinen waarop het centraal examen geen betrekking heeft;
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: een of meer domeinen of subdomeinen waar het centraal examen betrekking heeft;
- indien het bevoegd gezag daarvoor kiest: andere vakonderdelen, die per kandidaat kunnen verschillen.

AGORA PTA

1) Eén periode

Van begin tot eind v/h examentraject, meestal 1 of 2 jaar. Leerlingen kunnen vervroegd CE's doen.

2) Maximaal 5 PTA-onderdelen

Agora streeft naar overzicht en eenvoud, zodat de leerling zelf zijn examentraject kan vormgeven – zowel qua inhoud als planning

3) Elk PTA-onderdeel is “herkansbaar”

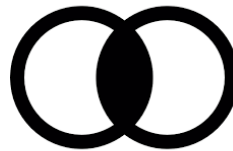
Examenreglement: leerlingen hebben recht op minimaal 1 herkansing per vak. In overleg met de vakexpert zijn meer herkansingen mogelijk.

AGORA PTA

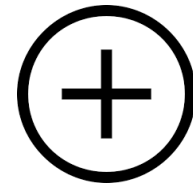
4) SE-onderdeel = portfolio (P/M/S)

Op welke manier en wanneer een leerling laat zien dat hij/zij de stof/eindtermen begrijpt, is wettelijk vrij

5) Een leerling kan SE-onderdelen combineren en splitsen

Een leerling kan ervoor kiezen om binnen één project (challenge) meerdere onderdelen binnen een vak of onderdelen van verschillende vakken te combineren

6) Een leerling kan CE-onderdelen toevoegen

De CE stof/eindtermen die niet verplicht zijn in het SE, kan als keuzeonderdeel in het PTA gezet worden, zodat iedere leerling zijn eigen CE-onderdeel kan toevoegen

VOORBEELD

VMBO GL/TL

NEDERLANDS

START EXAMENTRAJECT
2022-2023

SCHOOLEXAMEN (50% van het eindcijfer op het diploma)

Code	Periode	Examen-eenheden / domeinen	Inhoud	Vorm P/S/M/H	Her-kansing	Gewicht (in %)
OND1	1	K 3, 8	Fictie	P/S/M	Ja	20%
OND2	1	K 2, 3, 5	Spreekvaardigheid	P/M	Ja	20%
OND3	1	K 3, 4	Kijk- en luistervaardigheid	P/S/M	Ja	20%
OND4	1	K 1 t/m 7	Profielwerkstuk	P/S	Ja	20%
OND5	1	K3, 6 en/of 7	CE-keuze-onderdeel*	P/S/M	Ja	20%

* Kies bij het CE-keuze-onderdeel één of meerdere onderdelen uit het centraal examen.

ONDERDELEN CENTRAAL EXAMEN (50% van het eindcijfer op het diploma)

*Exameneenheden / domeinen	Inhoud
K 3, 6	Leesvaardigheid
K 3, 7	Schrijfvaardigheid

VOORBEELD

VMBO GL/TL

NASK1

START EXAMENTRAJECT
2022-2023

SCHOOLEXAMEN (50% van het eindcijfer op het diploma)

Code	Periode	Examineenheden / domeinen	Inhoud	Vorm P/S/M/H	Herkansing	Gewicht (in %)
OND1	1	K1 t/m K3, K7, K11	Licht & beeld, straling & stralingsbescherming	P/S/M	Ja	25%
OND2	1	K1 t/m K3, K10, K12, V3 + K4 en/of K6	Bouw van materie, het weer, examineenheid naar keuze: • Stoffen en materialen • Verbranden en verwarmen	P/S/M	Ja	25%
OND3	1	K1 t/m K3, V3 + K4, K5, K6, K8, K9 en/of V1 t/m V4	CSE-keuze-onderdeel*	P/S/M	Ja	25%
OND5	1	K1 t/m K3, V3 + K4, K5, K6, K8, K9 en/of V1 t/m V4	CSE-keuze-onderdeel*	P/S/M	Ja	25%

* Kies bij het CE-keuze-onderdeel één of meerdere onderdelen uit het centraal examen.

ONDERDELEN CENTRAAL EXAMEN (50% van het eindcijfer op het diploma)

*Examineenheden / domeinen	Inhoud
K4	Stoffen en materialen
K5	Elektrische energie
K6	Verbranden en Verwarmen
K8	Geluid
K9, V1, V2	Kracht en veiligheid, Veiligheid in Verkeer, Constructies

RUIMTE VOOR LEERLINGEN

Volgorde

- Volledig PTA bestaat 1 periode, leerling bepaalt daarbinnen de volgorde.

Duur

- Leerling bepaalt de duur van het PTA-onderdeel.
- Totale traject per PTA kan 1, 2 (of 3) jaar duren.
- Wanneer CE-resultaat vervalst, hoeft de leerling niet automatisch het volledige SE opnieuw te doen.

Vorm

- Leerling toont het beheersen van eindtermen per PTA-onderdeel aan. De vorm kan per leerling verschillen.
- Vakexpert beoordeelt wat de leerling laat zien, de rest is een vervolg van het leerproces.
- Leerling heeft recht op één 'herkansing', maar kan in overleg met de vakexpert tot meer komen.
- PTA-onderdelen kunnen samengevoegd en opgesplitst worden.
- (Op den duur toegroeien naar portfolio-PTA).

Inhoud

- (CE-)Keuzeonderdeel: leerling kiest welke (CE-)onderdeel extra meetelt met het SE.

Niveau

- Vakken kunnen op een hoger niveau gevolgd worden.

DUS NU...

- Ok, van inspectie ontvangen dus doorgaan op de ingeslagen weg.
- Individuele leerlingen meer overzicht en grip geven op eigen planning.
- Variatie en inspiratie houden om qua vorm aan te sluiten bij de leerling.
- Samenwerken en uitwisselen binnen vakclusters.
- ...

1. de levenswijze van jagers-verzamelaars

2. het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen

Kijkrichting	Toen	Tussen toen en nu	Nu
tijd en chronologie	Wanneer vond de overgang plaats? Hoeveel tijd ging daar overheen? Was dat overal op aarde tegelijkertijd?	Tot wanneer bestonden er nog samenlevingen van jagers verzamelaars en prehistorische boeren?	Hoe lang is dat geleden?
oorzaak en gevolg	Waarom gingen jagers/ verzamelaars over tot landbouw? Welke oorzaken versterkten elkaar? Waren sommige oorzaken belangrijker dan andere? Welke gevolgen had dit voor voedsel, wonen, kleding, gereedschappen en techniek, werk en dagindeling, gezondheid, omgaan met de dood, kunst?	Wat is de relatie tussen de Europese expansie (kolonialisme / modern imperialisme / globalisering) en het verdwijnen van samenlevingen van jagers/verzamelaars?	
continuïteit en verandering	Revolutie betekent ommekeer, totale omwenteling, maar hoeveel verandert er eigenlijk bij een revolutie? Wat veranderde er en wat bleef hetzelfde (in voedsel, wonen, kleding, gereedschappen en techniek, werk en dagindeling, gezondheid, omgaan met ziekte en dood, kunst, afhankelijkheid van de natuur, rolverdeling tussen mannen en vrouwen)? Wat werd toen gezien als vooruitgang en wat is achteruitgang? En door wie?	Waar en waardoor konden samenlevingen van jagers/verzamelaars tot in de 20e eeuw blijven bestaan?	In hoeverre zijn wij nu afhankelijk van veranderingen in de natuur en ontwikkelingen in de landbouw?
reconstructie	Hoe weten we eigenlijk hoe mensen leefden die niet konden schrijven? Welke (delen van) voorwerpen en resten van mensen, dieren en voedsel zijn uit deze tijd overgebleven? En hoe reconstrueren archeologen van daaruit verhalen over het leven van deze mensen?	Hoe dachten archeologen en historici een halve eeuw geleden over het leven van jagers-verzamelaars?	Wat weten we zeker over het leven toen? En wat denken we te weten? Hoe werken archeologen?
significantie			Waarom is het voor ons van belang om iets te weten over deze levenswijzen en over deze landbouwrevolutie?
(moreel) oordelen		Karl Marx zag de samenleving van jagers/verzamelaars als een ideaal en de landbouwrevolutie als het begin van ongelijkheid. Welke redenering volgde hij daarbij?	Zou ik het liefste leven in de tijd van jagers/verzamelaars of van boeren? En waarom?
identiteit			Ik leef in een heel andere samenleving dan jagers/ verzamelaars. Wat spreekt mij aan in hun manier van (samen)leven? Of ben ik blij dat ik in onze tijd ben geboren? Kun je kamperen of een programma als Expeditie Robinson vergelijken met het leven van jagers/verzamelaars? Waarom vinden mensen dat nu nog leuk?
fascinatie			Welke voorwerpen uit de prehistorie spreken me aan?

inhoud

moment

vorm

Uitwisseling

- Bespreek aan je tafel wat je uit de schoolvoorbeelden wél en wat je niet een interessante aanvulling voor je eigen school(vak) vindt
- Wat zou je (op termijn) willen aanpassen?
 - Wees concreet. Mag gaan over het gehele schoolexamen of over een of meer specifieke toetsen
 - Denk aan:
 - Inhoud
 - Vorm
 - Proces/uitvoering
 - Effect op leerlingen

Afsluiting

- Doel van de sessie: **inspiratie bieden** op gebied van een eigen invulling van het schoolexamen, waarbij je als school recht doet aan de brede kennis en vaardigheden die de leerling ontwikkelt, op een manier die past bij de visie van de school en bij de doelen van een vak. **Inzicht geven** in de ruimte die de wetgever voor een eigen invulling van het schoolexamen geeft. **Uitwisseling** en leren van en met elkaar.

Dank voor de aandacht!

Meer weten?

- Lees praktijkvoorbeelden via <https://www.vo-raad.nl/onderwerpen/examinering/praktijk-ondersteuning>
- Vragen?
tesschmeink@vo-raad.nl,
pietgroenewegen@vo-raad.nl,
m.vaningen@vanhaestrechtcollege.nl,
s.smedes@bc-enschede.nl,
j.vandenberg@bc-enschede.nl,
j.luijten@montessoricollege.nl

Voorkant

Stelling:
Het SE bestaat altijd uit
praktische toetsen en
schriftelijke toetsen

1

Voorkant

Stelling:
Alle exameneenheden van het
examenprogramma
beroepsgericht moeten in het
SE worden getoetst

2

Stelling:
Het SE bestaat altijd uit
praktische toetsen en
schriftelijke toetsen

Onjuist

3

Stelling:
Alle exameneenheden van
het examenprogramma
beroepsgericht moeten in
het SE worden getoetst

Onjuist

4

Voorkant

Stelling:
In het PTA moet staan op
welke wijze de
exameneenheden worden
getoetst

5

Voorkant

Stelling:
De school mag in het PTA
opnemen dat leerlingen een
bepaalde schoolexamentoets op
verschillende manieren mogen
afleggen

6

Stelling:

In het PTA moet staan op
welke wijze de
exameneenheden worden
getoetst

Juist

7

Stelling:

De school mag in het PTA
opnemen dat leerlingen een
bepaalde schoolexamentoets op
verschillende manieren mogen
afleggen

Juist

8

Voorkant

Stelling:

De school bepaalt zelf hoeveel
schoolexamentoetsen bij
wiskunde, biologie en nask een
praktische vorm moeten hebben

9

Voorkant

Stelling:

In het SE mogen alleen
exameneenheden uit het
landelijke examenprogramma
worden getoetst

10

Stelling:

De school bepaalt zelf hoeveel
schoolexamentoetsen bij
wiskunde, biologie en nask een
praktische vorm moeten hebben

Juist

11

Stelling:

In het SE mogen alleen
exameneenheden uit het
landelijke examenprogramma
worden getoetst

Onjuist

12

Voorkant

Stelling:
Schoolexamentoeetsen moeten
aansluiten bij de gebruikte
methode

13

Voorkant

Stelling:
Het gemiddelde verschil tussen
SE en CE mag voor Nederlands
niet groter zijn dan 0,5

14

Stelling:
Schoolexamentoetsen moeten
aansluiten bij de gebruikte
methode

Onjuist

15

Stelling:
Het gemiddelde verschil tussen
SE en CE mag voor Nederlands
niet groter zijn dan 0,5

Onjuist

16

Voorkant

Stelling:
Je mag als school niet alle
exameneenheden die centraal
worden getoetst opnemen in het
schoolexamen

17

Voorkant

Stelling:
Alle onderdelen van het
examenprogramma van een vak
moeten in het schoolexamen
worden getoetst

18

Stelling:

Je mag als school niet alle
exameneenheden die centraal
worden getoetst opnemen in het
schoolexamen

Onjuist

19

Stelling:

Alle onderdelen van het
examenprogramma van een vak
moeten in het schoolexamen
worden getoetst

Onjuist

20

Voorkant

Stelling:
De school bepaalt zelf welke
schoolexamens herkanst mogen
worden

21

Voorkant

Stelling:
Je mag als school onbeperkt zelf
ontwikkelde onderdelen
opnemen in het schoolexamen

22

Stelling:

De school bepaalt zelf welke schoolexamens herkanst mogen worden

23

Stelling:

Je mag als school onbeperkt zelf ontwikkelde onderdelen opnemen in het schoolexamen

24

Voorkant

Stelling:
De school mag maatwerk in het
schoolexamen bieden

25

Voorkant

Stelling:
Je mag een exameneenheid maar
één keer toetsen in het
schoolexamen

26

Stelling:
De school mag maatwerk in het
schoolexamen bieden

Juist

27

Stelling:
Je mag een exameneenheid maar
één keer toetsen in het
schoolexamen

Onjuist

28